

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

Кабинет секретара Представничког дома

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA
BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM/ZASTUPNIČKI DOM

Kabinet sekretara Predstavničkog doma
Ured tajnika Zastupničkog doma

Broj: 01-02-1-629/18
Sarajevo, 5. 3. 2018.

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 05-03-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga

ZASTUPNIKU
U ZASTUPNIČKOM DOMU
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE

Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, dostavlja se

Sukladno Odluci Kolegija Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine s 32.sjednice, održane 14. lipnja 2016., u privitku Vam dostavljam Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, čiji su predlagatelji zastupnici: Mirsad Mešić, Damir Bećirović, Saša Magazinović, Mirsad Đonlagić, Fehim Škaljić, Damir Arnaut i Denis Bećirović, koji je Odjel za lektoriranje Tajništva Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine lektorirao na bosanski, hrvatski i srpski jezik.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- naslovu
- a/a

Prijedlog

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na __. sjednici Zastupničkog doma održanoj _____ 2017. godine i na __. sjednici Doma naroda održanoj _____ 2017. godine, usvojila je

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA IZBORNOG ZAKONA BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16) u članku 2.9 iza točke 7. dodaje se nova točka 7a., koja glasi: „7a. odgovorno je za pravovremenu nabavu, distribuciju i sigurnost kamera, optičkih skenera, čitača otiska prsta ili druge odgovarajuće tehničke opreme za neposredne izbore na svim razinama u Bosni i Hercegovini;“.

Članak 2.

U članku 2.10 iza riječi: „glasovanja ili“ dodaju se riječi: „optičkog skeniranja i“.

Članak 3.

U članku 2.13 u točki 7. iza riječi: „pravilno“ dodaju se riječi: „optičko skeniranje i“.

Članak 4.

U članku 2.20 iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3), koji glasi: „(3) Rezultati izbora evidentiraju se na temelju izvoda iz optičkih skenera. Središnje izborno povjerenstvo BiH propisat će procedure koje omogućuju da određeni birački odbor ili više njih može, uz skeniranje, obaviti i ručno brojanje te u poseban obrazac unijeti i rezultate ručnog brojanja. Ako se rezultati ručnog brojanja i optičkog skeniranja razlikuju, Središnje izborno povjerenstvo BiH će u glavnom centru za brojanje obaviti ponovno optičko skeniranje i brojanje te utvrditi točan rezultat glasovanja na biračkom mjestu.“.

Članak 5.

U članku 3.5 u stavku (9) iza riječi: „jedinственом матичном броју,“ dodaju se riječi: „otiscima prstiju,“.

Članak 6.

U članku 3.10 u stavku (1) iza točke k) briše se interpunkcijski znak točka, stavlja se zarez i dodaje nova točka l), koja glasi: „l) biometrijski otisak prstiju.“.

Članak 7.

U članku 5.1 u stavku (4) na kraju rečenice briše se interpunkcijski znak točka i dodaju riječi: „i pokriva se videonadzorom na način kojim se neće narušavati tajnost glasovanja.“.

Članak 8.

U članku 5.2 u stavku (2) iza riječi: „za glasovanje“ dodaju se riječi: „osigurava se videonadzor i“.

Članak 9.

U članku 5.3 u stavku (1) iza riječi: „broj“ dodaju se riječi: „optičkih skenera, biometrijskih čitača otiska prsta, videokamera,“.

Članak 10.

U članku 5.7 u stavku (1) iza riječi: „procesa glasovanja“ dodaju se riječi: „prostorija u kojoj se odvija proces glasovanja snima se pomoću videonadzora i“.

Članak 11.

U članku 5.8 iza točke 2., na kraju teksta, briše se veznik „i“ i stavlja zarez. Iza točke 3. briše se interpunkcijski znak točka te dodaju veznik „i“ i nova točka 4., koja glasi:
„4. provjeriti ispravnost videonadzora, optičkih skenera i biometrijskih čitača otiska prsta.“.

Članak 12.

U članku 5.9 u stavku (3) iza riječi: „narušavanja reda“ dodaju se nove riječi: „ili uslijed tehničke neispravnosti uređaja“.

Članak 13.

U članku 5.10 iza riječi: „osiguravaju“ dodaju se zarez i riječi: „te pomoću videonadzora provjeravaju“.

Članak 14.

U članku 5.12 u stavku (3) na kraju rečenice briše se interpunkcijski znak točka i dodaju se riječi: „i otiska prsta koji se provjerava pomoću biometrijskog čitača otiska prsta. Identitet osoba koje, zbog invalidnosti, ne mogu predložiti otisak prsta ili koje iz drugog opravdanog razloga nemaju biometrijski otisak prsta kod nadležnog državnog tijela, utvrđuje se samo na temelju valjane osobne isprave.“.

Članak 15.

U članku 5.13 iza stavka (2) dodaje se novi stavak (3), koji glasi:
„(3) Otisak prsta birača prilikom biometrijskog očitavanja mora odgovarati otisku prsta pohranjenom u bazi podataka koju vodi nadležno državno tijelo, na što je član biračkog odbora dužan upozoriti ga i za što je odgovoran član biračkog odbora.“.

Članak 16.

U članku 5.18 u stavku (2) iza riječi „prebrojan“ briše se interpunkcijski znak točka i dodaju se riječi: „ili optički skeniran“.

Članak 17.

U članku 5.19 iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5), koji glasi:

„(5) Središnje izborno povjerenstvo dužno je osigurati tehnička sredstva potrebna za očuvanje tajnosti glasovanja prilikom glasovanja slijepih, nepismenih ili osoba koje su tjelesno nesposobne da samostalno glasuju. U slučaju da raspoloživa tehnička sredstva ne omogućavaju pomoć, primjenjuju se pravila propisana st. od (1) do (4) ovoga članka.“.

Članak 18.

U članku 5.22 u stavku (1) iza riječi: „donosi propise za“ dodaju se riječi: „optičko skeniranje i“.

U stavku (2) iza riječi: „Svi glasački listići“ dodaju se riječi: „optički se skeniraju i“, a iza riječi: „utvrdi da će se glasački listići“ dodaju se riječi: „optički skenirati ili“. Na kraju rečenice, iza riječi: „glavnih centara za brojanje“ briše se interpunkcijski znak točka, stavlja se zarez i dodaju riječi: „a što će obvezno utvrditi ako se, uslijed kvara optičkog skenera ili prateće opreme, ne mogu ustanoviti rezultati glasovanja na određenom biračkom mjestu.“.

U istome stavku iza riječi: „donosi propise za brojanje“ dodaju se riječi: „i optičko skeniranje“.

U stavku (4) iza riječi: „Glasački listići“ dodaju se riječi: „optički se skeniraju i“.

Članak 19.

U članku 5.23 stavak (1) mijenja se i glasi:

„(1) Ako se optičko skeniranje i brojanje glasačkih listića obavljaju na biračkom mjestu, birački odbor počinje utvrđivati rezultate glasovanja nakon završetka procesa glasovanja i zatvaranja biračkog mjesta.“.

U stavku (3) iza riječi: „ako ih ima“ stavlja se točka, a preostali dio teksta se briše.

Iza stavka (3) dodaje se novi stavak (4), koji glasi:

„(4) Birački odbor, na temelju izvoda iz optičkog skenera, konstatira rezultate glasovanja na biračkom mjestu“.

Članak 20.

U članku 5.25 u stavku (1) iza riječi: „da će se brojanje“ dodaju se riječi: „i optičko skeniranje“, a iza riječi: „završetka postupka“ dodaju se riječi: „optičkog skeniranja i“. U istome stavku iza riječi: „odgovarajuće obrasce“ stavlja se zarez i dodaju se riječi: „vodeći se informacijama dobivenim iz optičkog skenera“,.

Članak 21.

U članku 5.26 u stavku (1) iza riječi: „Središnjeg biračkog popisa“ stavlja se zarez i dodaju se riječi: „snimka nadzorne kamere, izvod iz optičkog skenera“,.

Članak 22.

U članku 5.28 u stavku (3) iza riječi „brojao“ dodaju se riječi: „i skenirao“.

Članak 23.

U članku 5.30 u st. (1), (2), (3), (4), (5) i (6) iza riječi: „ponovno broji“ dodaju se riječi: „ili optički skenira“, u odgovarajućem padežu.

U stavku (6) iza riječi „ako“ dodaju se riječi: „pregledom snimke videonadzora ili na drugi način“.

Članak 24.

U članku 5.31, u cijelom tekstu članka, iza riječi: „ponovno brojanje“ dodaju se riječi: „ili optičko skeniranje“, u odgovarajućem padežu.

Članak 25.

U članku 5.32 u stavku (1) iza riječi: „ponovnog brojanja“ dodaju se riječi: „ili optičkog skeniranja“.

Članak 26.

U članku 17.9 u stavku (2) iza riječi „promatrao“ briše se interpunkcijski znak točka i dodaju se riječi: „kao i da mu se, sukladno tehničkim mogućnostima, omogući uvid u snimku videonadzora.“.

Članak 27.

U članku 19.8 u stavku (1) broj „200,00“ zamjenjuje se brojem „500,00“, a broj „1.000,00“ zamjenjuje se brojem „5.000,00“.

U istome stavku u točki e) iza riječi: „nepravilno broji“ dodaju se riječi: „ili optički skenira“, a riječi: „na biračkim mjestima i u općinskim centrima za brojanje (članak 2.13 stavak (1) točka 7))“ brišu se.

U istome stavku u točki l) iza riječi: „ne osigura“ dodaju se riječi: „nesmetano funkcioniranje tehničke opreme i“.

U stavku (2) broj „300,00“ zamjenjuje se brojem „1.000,00“, a broj „3.000,00“ zamjenjuje se brojem „10.000,00“.

Članak 28.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenom glasniku BiH“.

Predsjedatelj
Zastupničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština BiH nadležna za donošenje zakona potrebnih za provođenje odluka Predsjedništva BiH ili za izvršenje funkcija Skupštine prema Ustavu. Ona je nesporna i jer je riječ o izmjenama i dopunama postojećeg Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE

Prilikom provođenja izbora za sve razine vlasti u BiH dolazi do neodržive situacije pri samom utvrđivanju rezultata glasovanja. Naime, ručno prebrojavanje listića, uz doista upitnu vjerodostojnost i stručnost, širok spektar mogućnosti zlonamjernog i koristoljubivog manipuliranja, a nadasve i mogućnost koncentracije članova biračkih odbora, kao i promatrača, dovodi u pitanje pravilnost samih izbornih rezultata, a time i samih izbora kao načela i sustava demokratičnosti. Glede sve evidentnije pojave nepravilnosti pri brojanju glasačkih listića te pri utvrđivanju identiteta glasača i regularnosti samoga procesa glasovanja na izborima, ozbiljno se dovodi u pitanje stvarno iskazana volja birača, a posebno pri prebrojavanju izbornih rezultata. Veliki broj građana, kao i političkih subjekata, godinama izražava sumnju u regularnost samoga procesa brojanja listića, glasovanja za drugoga, nepravilnosti samog procesa glasovanja i slično, čime se građanima uskraćuje, odnosno zlorabi jedno od temeljnih ljudskih prava (biračko pravo). Otklanjanje ovakvih nepravilnosti uvođenjem suvremenih tehnoloških mogućnosti mora odgovarati svim političkim subjektima koji se zaklinju u demokraciju i koji tvrde da ne zlorabe biračke odbore i ne kradu na izborima. U konačnici, nije zanemariva ni činjenica da Središnje izborno povjerenstvo BiH (u daljnjem tekstu: SIP) mora relativno brzo raspisati Opće izbore 2018. godine.

Sukladno postojećem ustavnom okviru, bilo je potrebno pristupiti pronalaženju načina za izmjene Izbornog zakona kako bi se, korištenjem suvremenih tehnoloških rješenja i mogućnosti, otklonila svaka sumnja u regularnost izbora. Ovakav način utvrđivanja rezultata glasovanja imat će podršku pripadnika svih naroda u BiH.

Samo pravilno izabrani predstavnici imali bi zakonske ovlasti za formiranje vlasti, kao i za usvajanje zakona i njihovu izmjenu, što je preduvjet za sve velike promjene u ustroju i funkcioniranju države.

III. NAČELA NA KOJIMA JE PRIJEDLOG ZAKONA UTEMELJEN

Prijedlog zakona utemeljen je na načelima ustavnosti i zakonitosti.

IV. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH RJEŠENJA

Člankom 1. propisuje se obveza SIP-u glede pravovremene nabave, distribuiranja i sigurnosti optičkih skenera ili druge tehničke opreme.

Člankom 2. u Izbornom zakonu BiH preciziraju se mogućnost i obveza optičkog skeniranja uz mogućnost ručnog brojanja, te da će SIP poništiti izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu ako ustanovi da je za vrijeme glasovanja, tj. optičkog skeniranja glasačkih listića, došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na izborne rezultate.

Člankom 3. u Izbornom zakonu BiH preciziraju se mogućnost i obveza optičkog skeniranja pomoću suvremenih tehnologija, pored mogućnosti ručnog brojanja.

Člankom 4. određuje se da je izvod iz optičkog skenera glavna odrednica za upisivanje izbornih rezultata, ali se ostavlja i mogućnost ručnog prebrojavanja na biračkom mjestu te upisa tih rezultata u poseban obrazac. Ako bi rezultati ručnog brojanja i skeniranja bili različiti, SIP bi u glavnom centru za brojanje obavio ponovno prebrojavanje. Navodi se da će SIP odrediti procedure na temelju kojih će se odlučivati kako i u kojim je slučajevima moguće dodatno ručno brojanje.

Člankom 5. predviđeno je uvođenje u članak 3.5 i biometrijski očitani otisak prsta kao načina identificiranja glasača, kako bi se spriječile zlouporabe koje su uočene u dosadašnjem procesu glasovanja kada jedan glasač glasuje za drugoga ili za više njih.

Člankom 6. propisuje se i precizira da evidencija Središnjeg biračkog popisa sadrži, uz dosad propisane podatke o državljanima BiH koji imaju biračko pravo, kao što su: prezime i ime i ime jednog roditelja, datum rođenja, jedinstveni matični broj, spol, naziv općine u kojoj birač ima prebivalište ili boravište, adresu prebivališta odnosno boravišta (ulica, kućni broj i mjesto), naziv općine odnosno izborne jedinice za koju osoba ima pravo glasa, biračku opciju, biračko mjesto, datum prijave prebivališta ili boravišta, i rubriku „napomena“ te biometrijski otisak prsta.

Člankom 7. propisuje se obveza pokrivanja videonadzorom svakog biračkog mjesta kako bi se uočile i spriječile povrede procesa glasovanja. Također se propisuje da korištenje videonadzora ne smije povrijediti tajnost glasovanja.

Člankom 8. potvrđuje se obveza pokrivanja videonadzorom svakog biračkog mjesta kako bi se uočile i spriječile povrede procesa glasovanja.

Člankom 9. propisuje se da se uz propisani izborni materijal, kao što je odgovarajući broj glasačkih listića i kandidacijskih lista, izvod iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto i obrazac zapisnika o radu biračkog odbora koje OIP dostavlja biračkom odboru uoči procesa glasovanja, obvezno dostavlja i određeni broj glasačkih kutija s ugrađenim optičkim skenerima, biometrijskih čitača otiska prstiju i videokamera kao tehničkih jamstava za regularnost izbornog procesa.

Člankom 10. propisuje se obveza snimanja prostorije u kojoj se odvija proces glasovanja pomoću videonadzora. Ovakva odredba ima za cilj postići regularnost izbornog procesa.

Člankom 11. propisuje se obveza biračkog odbora da, uz ostali izborni materijal, u prisutnosti akreditiranih promatrača provjeri i ispravnost videonadzora, optičkih skenera i biometrijskih čitača otiska prstiju.

Člankom 12. predviđa se mogućnost privremenog prekida procesa glasovanja zbog eventualno tehničke neispravnosti uređaja, kao što su kamere, optički skener ili čitač otisaka prsta, te se propisuje način postupanja u takvim slučajevima. Postupa se isto kao i u slučaju dolaska do prekida procesa uslijed narušavanja reda zbog kojeg je glasovanje prekinuto u trajanju do tri sata ili kraće, te se glasovanje produljuje za vrijeme koliko traje prekid, o čemu odlučuje predsjednik biračkog odbora, a ako je prekid trajao dulje od tri sata, o trajanju vremena za koje se produljuje glasovanje odlučuje općinsko izborno povjerenstvo.

Člankom 13. Predviđa se da SIP i nadležna tijela za provedbu izbora osiguravaju tajnost glasovanja i da se ono obavlja osobno, glasačkim listićem, što se sve provjerava videonadzorom.

Člankom 14. propisuje se da predsjednik ili član biračkog odbora utvrđuje identitet birača, i to osim na temelju važeće osobne isprave i dodatno putem otiska prsta, što se provjerava pomoću biometrijskog čitača otisaka prstiju. Predviđeno je i postupanje odbora u slučaju da glasovanju pristupi osoba koja, zbog invalidnosti, ne može dati otisak prsta. Identitet takve osobe utvrđuje se samo na temelju važeće osobne isprave. Također, ako postoji i jedan broj osoba koje iz drugog opravdanog razloga nemaju pohranjen biometrijski otisak prsta kod nadležnog državnog tijela, ovim člankom je predviđena procedura postupanja pri utvrđivanju identiteta.

Člankom 15. propisuje se da je član biračkog odbora dužan utvrditi identitet birača te da, osim potpisa birača, na izvodu iz Središnjeg biračkog popisa, koji mora odgovarati potpisu na identifikacijskoj ispravi, i otisak prsta birača prilikom biometrijskog očitavanja mora odgovarati otisku prsta pohranjenog u bazi podataka koju vodi nadležno državno tijelo, na što je član biračkog odbora dužan upozoriti birača i za što je odgovoran član biračkog odbora. Na ovaj način onemogućavaju se manipuliranje i zlouporaba prilikom izbornog procesa.

Člankom 16. precizira se obveza SIP-a kada mu općinsko izborno povjerenstvo proslijedi pakete zapečaćenih kuverti sa svih biračkih mjesta u toj općini i kada SIP potvrđuje da je taj birač upisan u Središnji birački popis za glasovanje izvan zemlje, kao i biračko pravo tog glasača prije otvaranja kuverte. Nakon toga se takav listić broji ili optički skenira.

Člankom 17. uvodi se obveza SIP-u da osigura tehnička sredstva potrebna za očuvanje tajnosti glasovanja prilikom glasovanja slijepih, nepismenih ili osoba koje su tjelesno nesposobne da samostalno glasuju. U slučaju da im raspoloživa tehnička sredstva i dalje ne mogu pomoći, primjenjuju se postojeća propisana pravila i načela.

Člankom 18. u stavku (1) propisuje se obveza SIP-u da donese prateće propise kojima će precizirati način i uvjete optičkog skeniranja listića. U stavku (2) propisuje se i precizira odredba po kojoj se svi glasački listići optički skeniraju i po potrebi broje na biračkim mjestima, osim ako SIP utvrdi da će se glasački listići brojati i optički skenirati u jednom ili više glavnih centara za brojanje. Takvo brojanje i optičko skeniranje obvezno bi se obavljalo u jednom ili više glavnih centara za brojanje ako se, uslijed kvara optičkog skenera ili prateće tehničke opreme, na biračkom mjestu ne mogu ustanoviti rezultati glasovanja. U stavku (4) propisuje se da se glasački listići optički skeniraju tako da se ne naruši tajnost glasovanja.

Člankom 19. u stavku (1) precizira se da, ukoliko se optičko skeniranje ili po potrebi brojanje glasačkih listića obavlja na biračkom mjestu, birački odbor počinje utvrđivati rezultate glasovanja nakon završetka procesa glasovanja i zatvaranja biračkog mjesta. Ovdje se rezultati utvrđuju nakon zbirnog očitavanja elektronskih pokazatelja kao proizvod procesa optičkog skeniranja.

U stavku (3) propisuje se dodatna obveza biračkom odboru da, nakon što prebroji neiskorištene i upropaštene glasačke listiće, odvojeno broji birače koji su potpisali izvode iz Središnjeg biračkog popisa, birače koji su potpisali poseban izvod iz članka 5.18 ovoga Zakona te utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali na biračkom mjestu i upisuje ove podatke u odgovarajuće obrasce. U stavku (3) brisana je obveza biračkog odbora da broji važeće glasačke listiće kojima je glasovano za svaku pojedinu političku stranku, koaliciju, listu neovisnih kandidata i neovisnog kandidata, kao i broj glasova za svakog kandidata na kandidacijskoj listi, jer to postaje suvišno zbog optičkog skeniranja.

Člankom 20. predviđa se da će, u slučajevima kada SIP utvrdi da će se brojanje ili optičko skeniranje djelomično ili u cijelosti obaviti u centrima za brojanje, u skladu s člankom 5.22 stavak (2) ovoga Zakona, ono obaviti nakon zatvaranja biračkog mjesta i završetka postupka u kojem je ručno brojanje suvišno.

Člankom 21. propisuje se obveza biračkom odboru da, nakon utvrđivanja rezultata glasovanja, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta, nadležnom općinskom izbornom povjerenstvu, uz zapisnik o radu biračkog odbora, izvod iz Središnjeg biračkog popisa, sve posebne obrasce iz članka 5.18 ovoga Zakona, sve nepotvrđene glasačke listiće, važeće glasačke listiće, nevažeće glasačke listiće, te odvojeno neiskorištene i upropaštene glasačke listiće, kao i sve druge obrasce koje zahtijeva SIP, dostavlja još i snimku nadzorne kamere i izvod iz optičkog skenera. I ova je obveza utvrđena u cilju onemogućavanja manipuliranja na biračkim mjestima.

Člankom 22. propisana je obveza brojanja i skeniranja i onih glasačkih listića koji su pravovremeno dostavljeni poštom.

Člankom 23. u stavku (1) precizirana je mogućnost da listići, osim brojanja, budu i optički skenirani kada općinsko izorno povjerenstvo, ovjerena politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat zahtijevaju od SIP-a da ponovno broji, a sada i

skenira glasačke listiće u određenim izbornim jedinicama u kojima su se politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat kandidirali za izbore. Ista obveza skeniranja postoji kada akreditirani promatrač zahtijeva od SIP-a da ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem je bio promatrač ili kada ovjerena politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata, neovisni kandidat ili akreditirani promatrač zahtijevaju od SIP-a da ponovno broji ili optički skenira glasačke listiće za glasovanje u odsutnosti, glasačke listiće kojima je glasovano izvan Bosne i Hercegovine ili nepotvrđene - kuvertirane glasačke listiće.

U stavku (2) postoji ista obveza ponovnog optičkog skeniranja listića i u slučaju kada skupina od 50 ili više birača koji su glasovali na istom biračkom mjestu zahtijeva od SIP-a da ponovno broji ili skenira glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem su glasovali. Također, u stavku (3) postoji mogućnost ponovnog skeniranja listića ako općinsko izborno povjerenstvo zahtijeva od SIP-a da ponovno broji ili optički skenira glasačke listiće na biračkom mjestu u njegovoj općini. U stavcima (4), (5) i (6) precizirano je da SIP razmatra i odlučuje o zahtjevu za ponovno brojanje ili optičko skeniranje.

Člankom 24. precizirana je obveza optičkog skeniranja listića u slučaju da SIP naredi ponovno brojanje ili optičko skeniranje glasačkih listića i kada točno navede koji će se glasački listići ponovno brojati ili optički skenirati, kao i datume, mjesta i postupke za ponovno brojanje i skeniranje.

Člankom 25. propisuje se, tj. precizira (uvođenjem mogućnosti optičkog skeniranja listića) postojeća odredba po kojoj, nakon završetka ponovnog optičkog skeniranja ili brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe, odnosno nakon pravomoćnosti odluka, SIPBiH potvrđuje izborne rezultate za tijela na svakoj pojedinoj razini vlasti.

Člankom 26. propisuje se da akreditirani promatrač ima pravo tražiti, osim prijepisa zapisnika o radu tijela nadležnog za provođenje izbora čiji rad je promatrao, i kopiju snimke videonadzora s tog biračkog mjesta.

Člankom 27. pooštavaju se već propisane kazne i proširuje njihova primjena na osobe koje nepravilno broje glasačke listiće i ne osiguraju izborni materijal za glasovanje, na osobe koje nepravilno optički skeniraju glasačke listiće i ne osiguraju nesmetan rad tehničke opreme. Novina je i to što se uvodi odgovornost za nesmetan rad i prisutnost videonadzora na biračkim mjestima, kao i to što se kažnjivost za nepravilno brojanje i skeniranje proširuje na sve aspekte izbornog procesa.

Člankom 28. propisuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

V. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona jednokratno su potrebna dodatna financijska sredstva iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine. Prema preliminarnoj procjeni SIP-a za optičke skenere, te prema procjeni predlagatelja za nadzorne kamere i biometrijske čitače otiska prsta, potrebna su sredstva u približnom iznosu od 13.000.000,00 KM.

Dugoročno bi provedba ovoga Zakona osigurala znatno povoljniju proceduru, umanjila broj ljudi koje treba angažirati u biračkim odborima i centrima za brojanje, te bi samim time ova jednokratno izdvojena sredstva bila nadoknađena u dva ili tri buduća izborna ciklusa.

ODREDBE ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU
(preuzeto iz neslužbenog pročišćenog teksta)

Članak 2.9

Središnje izborno povjerenstvo BiH neovisno je tijelo koje podnosi izvješće neposredno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine i čije ovlasti iz nje proizlaze. Središnje izborno povjerenstvo BiH:

1. koordinira, nadgleda i regulira zakonitost rada svih izbornih povjerenstava i biračkih odbora sukladno ovome Zakonu;
2. donosi administrativne propise za provedbu ovoga Zakona;
- 2.a donosi odluku o održavanju neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini, propisanih ovim Zakonom;
3. predlaže proračun za Središnje izborno povjerenstvo BiH i podnosi izvješće o izvršenju proračuna;
4. odgovorno je za točnost, ažurnost i ukupni integritet Središnjeg biračkog popisa za teritoriju Bosne i Hercegovine;
- 4.a osigurava statističke evidencije razvrstane po spolu, dobi, razvrstani po izbornim jedinicama za svaki dio izbornoga procesa;
5. ovjerava političke stranke, koalicije, liste neovisnih kandidata i neovisne kandidate za sudjelovanje na svim razinama neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini;
6. potvrđuje i ovjerava kandidacijske liste i kandidate za sve razine neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom;
7. odgovorno je za pravodobno tiskanje, distribuciju i sigurnost glasačkih listića i obrazaca za neposredne izbore na svim razinama u Bosni i Hercegovini;
8. utvrđuje sadržaj i oblik glasačkih listića za sve razine neposrednih izbora u Bosni i Hercegovini;
9. utvrđuje i potvrđuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim Zakonom, ovjerava da su ti izbori provedeni sukladno ovome Zakonu i objavljuje rezultate svih neposrednih i posrednih izbora obuhvaćenih ovim Zakonom;
10. izdaje uvjerenje osobama koje su dobile mandat na svim razinama neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom;
11. izvješćuje izborno povjerenstvo ili birački odbor ili bilo koje drugo tijelo nadležno za provedbu izbora o tome da ne postupa sukladno odredbama ovoga Zakona ili ih krši i nadležnome tijelu nalaže poduzimanje odgovarajućih mjera;
12. objavljuje u službenim glasilima i sredstvima javnog informiranja u Bosni i Hercegovini i izvan nje poslovnike, propise i izborne rezultate neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom, obavijesti za birače, te ostale obavijesti potrebne za provedbu ovoga i svih izbornih zakona;
13. obavlja sve izborne aktivnosti za izbor članova Predsjedništva Bosne i Hercegovine i članova Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;
14. donosi odluku o prestanku mandata izabranog dužnosnika na svim razinama neposrednih i posrednih izbora u Bosni i Hercegovini obuhvaćenih ovim Zakonom, a vodi i prethodni postupak, kada je to potrebno, o utvrđivanju činjeničnog stanja (u slučaju kada je izabrani dužnosnik podnio ostavku, da je to učinio svojom voljom);
15. provjerava odluku nadležnoga tijela o prestanku mandata izabranog dužnosnika, kako bi se osiguralo da je mandat izabranog dužnosnika prestao sukladno ovome Zakonu;
16. podnosi godišnje izvješće Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini, o provedbi ovoga Zakona i inicira izmjene ovoga Zakona i
17. obavlja sve druge poslove utvrđene zakonom.

Članak 2.10

Središnje izborno povjerenstvo BiH poništiti će izbore u izbornoj jedinici ili na nekom biračkom mjestu ako ustanovi da je za vrijeme glasovanja ili brojanja glasačkih listića došlo do nepravilnosti koje mogu utjecati na izborne rezultate.

Članak 2.13

Općinsko izborno povjerenstvo:

1. nadgleda i kontrolira rad Centra za birački popis iz članka 3.8 ovoga Zakona;
2. određuje biračka mjesta na području općine za glasovanje na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini;
3. provodi postupak imenovanja, imenuje i obučava članove biračkog odbora;
4. brine o sigurnosti i dostavljanju biračkim odborima izbornog materijala za glasovanje na svim razinama izbora u Bosni i Hercegovini;
5. obavještava birače o svim informacijama potrebnim za provedbu izbora, sukladno propisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH;
6. odgovorno je za uređenje biračkog mjesta i druge tehničke pripreme za izbore;
7. odgovorno je za pravilno brojanje glasačkih listića na biračkim mjestima i u općinskim centrima za brojanje;
8. objedinjuje rezultate izbora sa svih biračkih mjesta u općini, zasebno za svako tijelo za koje su provedeni izbori, i dostavlja ih Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i
9. obavlja druge poslove sukladno zakonu i propisima Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

Članak 2.20

- (1) Birački odbor neposredno rukovodi radom biračkog mjesta, osigurava pravilnost i tajnost glasovanja i evidentira rezultate glasovanja na biračkom mjestu.
- (2) Predsjednik biračkog odbora osigurava da se proces glasovanja na biračkom mjestu odvija neometano, sukladno odredbama Poglavlja 5. i 7. ovoga Zakona.

Članak 3.5

- (1) Središnji birački popis vodi se po službenoj dužnosti.
- (2) Središnje izborno povjerenstvo BiH vodi Središnji birački popis za teritorij Bosne i Hercegovine na temelju evidencije nadležnoga državnog tijela koje vodi registar građana Bosne i Hercegovine sukladno Zakonu o središnjoj evidenciji i razmjeni podataka, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (3) Nadležno državno tijelo iz stavka (2) ovoga članka održava i odgovorno je za cjelokupnu tehničku obradu svih podataka značajnih za evidenciju Središnjega biračkog popisa (u daljnjem tekstu: tijelo koje tehnički održava evidenciju Središnjeg biračkog popisa).
- (4) Nadležnome tijelu koje vodi evidencije o državljanima BiH sukladno odredbama Zakona o jedinstvenom matičnom broju, Zakona o prebivalištu i boravištu državljana BiH i Zakona o osobnoj iskaznici državljana BiH podatke dostavljaju:
 - a) nadležni matični ured o smrti građanina starijeg od 18 godina i
 - b) nadležno ministarstvo Bosne i Hercegovine o ispisu iz državljanstva BiH.
- (5) Tijelu koje tehnički održava evidenciju Središnjeg biračkog popisa podatke, sukladno Zakonu o središnjoj evidenciji i razmjeni podataka kao i odredbama Zakona o jedinstvenom matičnom broju, Zakona o prebivalištu i boravištu državljana BiH i Zakona o osobnoj iskaznici državljana BiH, dostavlja nadležno tijelo koje vodi evidencije o promjenama prebivališta i boravišta.

- (6) Tijelu koje tehnički održava evidenciju Središnjeg biračkog popisa podatke dostavljaju:
- a) općinska izborna povjerenstva o biračkim mjestima i
 - b) Središnje izborna povjerenstvo BiH i općinska izborna povjerenstva o promjenama biračke opcije.
- (7) Za točnost i ažurnost podataka potrebnih za izradu Središnjeg biračkog popisa odgovorno je tijelo nadležno za vođenje službenih evidencija o tim podacima.
- (8) Nadležni matični uredi dužni su mjerodavnom tijelu koje vodi službene evidencije o jedinstvenom matičnom broju, prebivalištu i boravištu državljana BiH dostaviti sve promjene koje utječu na ažurnost Središnjeg biračkog popisa u pisanom obliku najkasnije u roku od sedam dana od dana kada je promjena nastala.
- (9) Nadležna tijela koja vode službene evidencije o jedinstvenom matičnom broju, prebivalištu i boravištu državljana BiH odgovorna su za ažurnost i ispravnost navedene evidencije, te su dužna čuvati dosjee dokumenata, javnih isprava i zahtjeva građana temeljem kojih se vodi i ažurira Središnji birački popis i, na zahtjev Središnjega izbornog povjerenstva BiH, osigurati pristup i uvid u ove dokumente.

Članak 3.10

- (1) Evidencija Središnjeg biračkog popisa sadrži sljedeće podatke o državljanima BiH koji imaju biračko pravo:
- a) prezime i ime i ime jednog roditelja,
 - b) datum rođenja,
 - c) jedinstveni matični broj,
 - d) spol,
 - e) naziv općine u kojoj birač ima prebivalište ili boravište,
 - f) adresa prebivališta odnosno boravišta (ulica, kućni broj i mjesto),
 - g) naziv općine odnosno izborne jedinice za koju osoba ima pravo glasa,
 - h) biračka opcija,
 - i) biračko mjesto,
 - j) datum prijave prebivališta ili boravišta i
 - k) rubriku "napomena".
- (2) Na temelju elektroničke evidencije Središnjeg biračkog popisa, izrađuju se izvadci iz Središnjeg biračkog popisa.
- (3) Oblik i sadržaj izvotka iz Središnjeg biračkog popisa koji se koristi za provedbu izbora utvrđuje Središnje izborna povjerenstvo BiH.

Članak 5.1

- (1) Glasovanje se provodi na biračkim mjestima, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Biračka mjesta određuje općinsko izborna povjerenstvo najkasnije 65 dana prije dana održavanja izbora. Općinsko izborna povjerenstvo, neposredno nakon određivanja biračkih mjesta, podnosi popis lokacija biračkih mjesta Središnjem izbornom povjerenstvu BiH. Središnje izborna povjerenstvo BiH može promijeniti lokaciju biračkog mjesta ako utvrdi da nije pogodna za glasovanje.
- (3) Biračko mjesto ne može se nalaziti u vjerskom objektu, zgradi tijela vlasti, zgradi koja je vlasništvo političke stranke ili u kojoj je sjedište političke stranke, zgradi koja je korištena kao mjesto za mučenja ili zlostavljanja, ili mjestu na kojem se služi ili konzumira alkohol.
- (4) Svako biračko mjesto označava se rednim brojem.
- (5) Općinsko izborna povjerenstvo najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora objavljuje koja su biračka mjesta određena za glasovanje i gdje birači mogu glasovati.

Članak 5.2

- (1) Biračko mjesto određuje se prema broju birača kojih, u pravilu, ima do 800, a ne može biti veći od 1.000, uzimajući u obzir i udaljenost birača od biračkoga mjesta.
- (2) U prostoriji određenoj za glasovanje uređuje se zaseban prostor u kojem je osigurana tajnost glasovanja.
- (3) Općinsko izborno povjerenstvo dužno je pravodobno osigurati da prostor određen za biračko mjesto bude pripremljen i otvoren za vrijeme glasovanja.
- (4) Pod biračkim mjestom i njegovim okolinom, u smislu ovoga Zakona, smatra se biračko mjesto kao i prostor u krugu od 50 metara od ulaza u zgradu u kojoj se nalazi biračko mjesto.

Članak 5.3

- (1) Općinsko izborno povjerenstvo sukladno uputi Središnjeg izbornog povjerenstva BiH, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta na dan održavanja izbora, dostavlja biračkom odboru birački materijal, uključujući odgovarajući broj glasačkih kutija, glasačkih listića i kandidatskih lista, izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za određeno biračko mjesto i obrazac zapisnika o radu biračkog odbora, o čemu se sastavlja zapisnik koji potpisuju svi članovi biračkog odbora.
- (2) U slučaju kada izborni materijal iz stavka (1) ovoga članka nije dostavljen potpun i u ispravnom stanju, birački odbor o tome izvješćuje općinsko izborno povjerenstvo koje je obvezno odmah otkloniti sve uočene nedostatke, a najkasnije do otvaranja biračkog mjesta.
- (3) Birački odbor odgovoran je za sigurnost biračkog materijala od trenutka zaprimanja toga materijala do završetka svih svojih dužnosti nakon zatvaranja biračkog mjesta i uručenja materijala općinskom izbornom povjerenstvu, sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 5.7

- (1) Tijekom procesa glasovanja vodi se zapisnik o radu biračkog odbora. Zapisnik o radu biračkog odbora je pisani dokument u koji se upisuju informacije u vezi s glasovanjem, kao i drugi događaji do kojih dođe na biračkom mjestu i u njegovoj okolini, od otvaranja biračkog mjesta do utvrđivanja izbornih rezultata. Oblik zapisnika o radu biračkog odbora propisuje Središnje izborno povjerenstvo BiH. U zapisnik se unose sljedeći podaci:
 1. popis i količina izbornog materijala dostavljena biračkom mjestu;
 2. popis svih akreditiranih promatrača na biračkom mjestu;
 3. zapažanja o svim važnim događajima do kojih dođe na biračkom mjestu i
 4. svi podaci koji se, sukladno odredbama ovoga Zakona, unose u zapisnik o radu biračkog odbora.
- (2) Član biračkog odbora, birač ili akreditirani promatrač ima pravo unijeti u zapisnik o radu biračkog odbora svoje mišljenje ili primjedbe na proces glasovanja ili ih predati u pisanom obliku, o čemu predsjednik biračkog odbora izdaje potvrdu o predaji primjedaba, a o tome može izvijestiti i općinsko izborno povjerenstvo. Ako ta osoba ne potpiše zapisnik o radu biračkog odbora osobno, njeno mišljenje ili primjedba neće biti razmatrani.
- (3) Ako se članu biračkog odbora, biraču ili akreditiranom promatraču onemoguću unošenje mišljenja ili primjedbe u zapisnik, oni se mogu dostaviti općinskom izbornom povjerenstvu.

Članak 5.8

- Prije početka glasovanja birački odbor, u sastavu predviđenom člankom 5.5 ovoga Zakona, u nazočnosti akreditiranih promatrača će:
1. izložiti prazne glasačke kutije i zapečatiti ih,
 2. prebrojati i upisati u odgovarajuće obrasce ukupan broj birača za biračko mjesto na

temelju izvataka iz Središnjeg biračkog popisa i

3. prebrojati i upisati u odgovarajuće obrasce ukupan broj svih glasačkih listića koji su zaprimljeni za to biračko mjesto.

Članak 5.9

(1) Glasovanje traje neprekidno tijekom dana, s početkom u 7.00 sati i završetkom u 19.00 sati. U slučaju narušavanja reda, predsjednik biračkog odbora može prekinuti glasovanje dok se ne uspostavi red. Razlozi i uzroci prekida glasovanja unose se u zapisnik o radu biračkog odbora.

(2) Biračko mjesto zatvara se u 19.00 sati. Biračima koji čekaju u redu na biračkom mjestu u vrijeme njegovog zatvaranja dozvoljeno je glasovati.

(3) Ako je zbog narušavanja reda glasovanje prekinuto u trajanju do tri sata ili kraće, glasovanje će se produžiti za onoliko vremena koliko je trajao prekid, o čemu odlučuje predsjednik biračkog odbora. Ako je prekid trajao duže od tri sata, o dužini vremena za koje se glasovanje produžava odlučuje općinsko izborno povjerenstvo.

(4) Ako biračko mjesto nije otvoreno na vrijeme, a kašnjenje je trajalo do tri sata ili kraće, glasovanje na tom biračkom mjestu može se produžiti za onoliko vremena koliko je trajalo kašnjenje. Ako je kašnjenje trajalo duže od tri sata, o dužini vremena za koje se glasovanje produžuje odlučuje općinsko izborno povjerenstvo.

Članak 5.10

Središnje izborno povjerenstvo BiH i nadležno tijelo za provedbu izbora osiguravaju tajnost glasovanja i da se ono obavlja osobno, glasačkim listićem.

Članak 5.12

(1) Birač glasuje na biračkom mjestu za koje je upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa.

(2) Birač koji, sukladno ovome Zakonu, ima pravo glasovati za općinu u kojoj je imao prebivalište 1991. godine može glasovati na biračkom mjestu za glasovanje u odsutnosti.

(3) Predsjednik ili član biračkog odbora utvrđuje identitet birača na temelju valjane osobne isprave.

(4) Valjana osobna isprava s fotografijom, u smislu stavka (3) ovoga članka, jedan je od sljedećih dokumenata:

1. osobna iskaznica,
2. putovnica i
3. vozačka dozvola.

(5) Ako je birač promijenio ime, obavezan je uz jednu od navedenih osobnih isprava dati na uvid i rješenje o promjeni imena, koje je izdalo nadležno tijelo.

Članak 5.13

(1) Član biračkog odbora dužan je utvrditi identitet birača, označiti njegovo ime i prezime na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa na kojem se birač potpisuje, a potom izdati odgovarajući glasački listić ili listiće.

(2) Potpis birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa mora odgovarati potpisu s identifikacijske isprave koji se predočava članu biračkog odbora, o čemu je član biračkog odbora dužan upozoriti ga, i za što je odgovoran član biračkog odbora.

Članak 5.18

(1) Ako se ime birača ne nalazi na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa zato što se birač upisao u Središnji birački popis za glasovanje izvan zemlje, a vratio se da glasuje osobno u

Bosni i Hercegovini, njegovo ime dodaje se na poseban obrazac koji sadrži sve podatke kao i izvadak iz Središnjeg biračkog popisa. Birač se potpisuje na izvadak i ima pravo glasovati nepotvrđenim-kuvertiranim glasačkim listićem, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(2) Osobne isprave birača zadržavaju se dok birač ne vrati nepotvrđeni-kuvertirani glasački listić u zapečaćenoj kuverti. Birač stavlja svoj glasački listić u posebnu kuvertu, na kojoj će se naznačiti podaci na temelju kojih se može provjeriti njegovo biračko pravo. Kuverta će biti zapečaćena prije nego što je birač ubaci u glasačku kutiju. Nakon zatvaranja biračkog mjesta i nakon otvaranja glasačkih kutija, sukladno odredbama ovoga Zakona, birački odbor broji nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće iz glasačke kutije i zapisuje dobiveni broj u zapisnik o radu biračkog odbora, te pakira i dostavlja sve zapečaćene kuverte općinskom izbornom povjerenstvu. Općinsko izborno povjerenstvo prosljeđuje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH pakete zapečaćenih kuverti sa svih biračkih mjesta u toj općini. Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrđuje da je taj birač upisan u Središnji birački popis za glasovanje izvan zemlje, kao i biračko pravo toga birača prije nego što se otvori kuverta i prije nego što glasački listić bude prebrojan. Ako ne može biti potvrđeno da je taj birač upisan u Središnji birački popis za glasovanje izvan zemlje i da ima biračko pravo, kuverta se ne otvara niti se broji.

Članak 5.19

(1) Na zahtjev birača koji je slijep, nepismen ili je tjelesno nesposoban, predsjednik biračkog odbora odobrava primjenu postupka po kojem druga osoba, koju izabere birač koji nije u mogućnosti glasovati, pomaže tome biraču pri potpisivanju izvatka iz Središnjeg biračkog popisa i glasovanju.

(2) Osoba koja pomaže pri glasovanju ne može biti član biračkog odbora, akreditirani promatrač ili promatrač političke stranke, koalicije, liste nezavisnih kandidata ili nezavisnog kandidata.

(3) Osoba koja pomaže biraču glasovati napisat će svoje ime tiskanim slovima na izvadak iz Središnjeg biračkog popisa pokraj imena birača kojem je pomagala i potpisati se. Osoba koja pomaže tome biraču ne mora biti upisana u Središnji birački popis kao birač.

(4) Jedna osoba može, u smislu stavova (1) i (2) ovoga članka, pomagati samo jednom biraču.

Članak 5.22

(1) Središnje izborno povjerenstvo BiH donosi propise za brojanje glasačkih listića i utvrđivanje rezultata glasovanja birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima, birača koji su glasovali glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti, birača zatvorenika ili birača koji su vezani za ustanove, birača koji su vezani za domove i nisu u mogućnosti doći na biračko mjesto zbog starosti, bolesti ili invaliditeta, kao i birača koji su glasovali poštom.

(2) Svi glasački listići broje se na biračkim mjestima, osim ako Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdi da će se glasački listići brojati u jednom ili više glavnih centara za brojanje. Središnje izborno povjerenstvo BiH donosi propise za brojanje glasova i utvrđivanje rezultata u Glavnom centru za brojanje. Rezultati glasovanja u Glavnom centru za brojanje bit će javno izloženi u centru za brojanje, kako bi javnost mogla imati uvid u njih, a preslike rezultata glasovanja bit će uručene akreditiranim promatračima rada Glavnog centra za brojanje na njihov zahtjev.

(3) Središnje izborno povjerenstvo BiH imenuje direktora Glavnog centra za brojanje, kao i tri zamjenika. Direktor i njegovi zamjenici imenuju se iz različitih konstitutivnih naroda, odnosno jedan iz reda ostalih. Direktor i njegovi zamjenici su osobe s najmanje tri godine iskustva u provedbi izbora i ne mogu biti članovima političke stranke.

(4) Glasački listići broje se tako da se ne naruši tajnost glasovanja.

Članak 5.23

- (1) Ako se glasačkih listića broje na biračkom mjestu, birački odbor počinje utvrđivati rezultate glasovanja nakon završetka procesa glasovanja i zatvaranja biračkog mjesta.
- (2) Birački odbor prvo broji neiskorištene i upropaštene glasačke listiće i stavlja ih u odvojene pakete, koji se nakon toga zapečate.
- (3) Birački odbor nakon toga odvojeno broji birače koji su potpisali izvatke iz Središnjeg biračkog popisa, birače koji su potpisali poseban izvadak iz članka 5.18 ovoga Zakona, te utvrđuje ukupan broj birača koji su glasovali na biračkom mjestu i te podatke upisuje u odgovarajuće obrasce. Birački odbor potom otvara jednu po jednu glasačku kutiju i broji kuverte s nepotvrđenim glasačkim listićima, ako ih ima, kao i glasačke listiće koji se nalaze u glasačkoj kutiji. Nakon toga birački odbor broji važeće glasačke listiće kojima je glasovano za svaku pojedinu političku stranku, koaliciju, listu nezavisnih kandidata i nezavisnog kandidata, kao i broj glasova za svakog kandidata na kandidatskoj listi, te utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića.

Članak 5.25

(1) Osim u slučaju kada Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdi da će se brojanje djelomično ili u cijelosti obaviti u centrima za brojanje sukladno članku 5.22 stavak (2) ovoga Zakona, nakon zatvaranja biračkog mjesta i završetka postupka brojanja birački odbor unosi u odgovarajuće obrasce sljedeće podatke:

- 1) ukupan broj glasova;
 - 2) ukupan broj važećih glasova za svaku političku stranku, koaliciju, listu neovisnih kandidata i neovisnog kandidata;
 - 3) ukupan broj glasova za svakog pojedinačnog kandidata na kandidacijskoj listi;
 - 4) ukupan broj nevažećih glasačkih listića, posebno navodeći broj glasačkih listića koji su nevažeći jer nisu ispunjeni, a posebno broj glasačkih listića koji su nevažeći jer su pogrešno ispunjeni;
 - 5) ukupan broj upropaštenih glasačkih listića;
 - 6) ukupan broj nepotvrđenih glasačkih listića koji se nalaze u glasačkoj kutiji, ako ih ima, i
 - 7) ukupan broj neiskorištenih glasačkih listića.
- (2) Zapisnik o radu biračkog odbora i odgovarajuće obrasce potpisuju svi članovi biračkog odbora. Ako neki član odbije potpisati se, predsjednik ili jedan od članova koji se potpisuju to će evidentirati zajedno s razlozima nepotpisivanja.

Članak 5.26

- (1) Nakon utvrđivanja rezultata glasovanja, birački odbor odmah, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkog mjesta, dostavlja mjerodavnom općinskom izbornom povjerenstvu: zapisnik o radu biračkog odbora, izvadak iz Središnjeg biračkog popisa, sve posebne obrasce iz članka 5.18 ovoga Zakona, sve nepotvrđene glasačke listiće, važeće glasačke listiće, nevažeće glasačke listiće, te odvojeno neiskorištene i upropaštene glasačke listiće, kao i sve druge obrasce koje zahtijeva Središnje izborno povjerenstvo BiH. Predsjednik biračkog odbora zadržava primjerak izvješća o rezultatima glasovanja.
- (2) Predsjednik biračkog odbora javno izlaže detaljan tablični prikaz rezultata glasovanja na biračkom mjestu po političkim subjektima i kandidatima kako bi javnost mogla imati uvid u njih, a preslike rezultata glasovanja bit će uručene akreditiranim promatračima rada biračkog odbora na njihov zahtjev.
- (3) Birački odbor isporučuje sav preostali izborni materijal općinskom izbornom povjerenstvu.

Članak 5.28

- (1) Da bi bila prihvatljiva, svaka pojedinačna kuverta s glasačkim listićem mora imati poštanski žig zemlje iz koje se glasuje, s datumom ne kasnijim od datuma održavanja izbora.
- (2) Glasачki listići za glasovanje poštom koji nisu dostavljeni sukladno stavku (1) ovog članka neće se brojati.
- (3) Da bi se brojao glasački listić koji je pravodobno dostavljen poštom, birač za koga je utvrđeno da je ispravno upisan u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa za glasovanje poštom mora ga vratiti u zapečaćenoj kuverti, kako bi se osigurala tajnost glasovanja te osobe, i uz njega priložiti presliku jedne od osobnih isprava iz članka 5.12 ovoga Zakona.

Članak 5.30

- (1) Nakon što Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdi i objavi izborne rezultate, općinsko izborno povjerenstvo, ovjerena politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat mogu zahtijevati od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da ponovno broji glasačke listiće u određenim izbornim jedinicama u kojima su se politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat kandidirali za izbore. Akreditirani promatrač može zahtijevati od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem je bio promatrač. Ovjerena politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata, neovisni kandidat ili akreditirani promatrač mogu zahtijevati od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da ponovno broji glasačke listiće za glasovanje u odsutnosti, glasačke listiće kojima se glasovalo izvan Bosne i Hercegovine ili nepotvrđene-kuvertirane glasačke listiće.
- (2) Skupina od 50 ili više birača koji su glasovali na istom biračkom mjestu može zahtijevati od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem su glasovali.
- (3) Općinsko izborno povjerenstvo može zahtijevati od Središnjeg izbornog povjerenstva BiH da ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu u njegovoj općini.
- (4) Središnje izborno povjerenstvo BiH može razmatrati zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - 1) da je zahtjev podnesen u pisanom obliku i da ga je potpisao akreditirani promatrač, skupina od 50 ili više birača koji su glasovali na istom biračkom mjestu, neovisni kandidat, predsjednik političke stranke, nositelj liste neovisnih kandidata ili bilo koji od predsjednika političkih stranaka koje su formirale koaliciju, ili općinsko izborno povjerenstvo;
 - 2) da su u zahtjevu točno navedene činjenice koje opravdavaju ponovno brojanje, uključujući članke ovoga Zakona koji nisu poštovani ili su prekršeni;
 - 3) da je u zahtjevu naveden približan broj glasačkih listića za koje se vjeruje da nisu ispravni;
 - 4) da je u zahtjevu navedeno kako bi ova povreda zakona utjecala na izborne rezultate i
 - 5) da je zahtjev podnesen Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od tri dana od dana kada je Središnje izborno povjerenstvo BiH objavilo izborne rezultate.
- (5) Središnje izborno povjerenstvo BiH može, ako mu nije podnesen zahtjev za ponovno brojanje u smislu stavka (1) ovoga članka ili ako se zahtjev za ponovno brojanje ne smatra valjanim u smislu stavka (3) ovoga članka, po službenoj dužnosti naložiti ponovno brojanje glasačkih listića.
- (6) Središnje izborno povjerenstvo BiH nalaže ponovno brojanje glasačkih listića ako utvrdi da je učinjena povreda ovoga Zakona i da ta povreda utječe na dodjelu mandata.

Članak 5.31

Ako Središnje izborno povjerenstvo BiH naloži ponovno brojanje glasačkih listića, točno će navesti koji će se glasački listići ponovno brojati, kao i datume, mjesta i postupke za ponovno

brojanje. Kandidati političkih stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata i neovisni kandidati i kandidat s liste pripadnika nacionalnih manjina koji se pojavljuju na glasačkom listiću za koji se provodi ponovno brojanje, kao i drugi akreditirani posmatrači, mogu biti nazočni tijekom ponovnog brojanja.

Članak 5.32

(1) Nakon završetka ponovnog brojanja glasačkih listića i istekom roka za podnošenje žalbe odnosno nakon pravomoćnosti odluka, Središnje izborno povjerenstvo BiH potvrđuje izborne rezultate za tijela na svakoj pojedinoj razini vlasti u roku od 30 dana od dana održavanja izbora.

(2) Središnje izborno povjerenstvo BiH donosi propise o potvrđivanju izbornih rezultata.

Članak 17.9

(1) Promatrač može stavljati obrazložene primjedbe na rad tijela nadležnih za provedbu izbora utvrđenih ovim Zakonom, u pisanom obliku, koje se prilažu uz zapisnik o radu tijela nadležnog za provedbu izbora, temeljem čega politički subjekt može uložiti prigovor mjerodavnom tijelu.

(2) Promatrač ima pravo zahtijevati presliku zapisnika o radu tijela nadležnog za provedbu izbora čiji rad je promatrao.

Članak 19.8

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 200,00 KM do 1.000,00 KM kaznit će se uposleni ili angažirani u izbornoj administraciji za povredu ako:

- a) sudjeluje u donošenju odluke koja može dovesti u sumnju njegovu sposobnost da djeluje nepristrano (članak 2.1);
- b) ne odredi biračka mjesta na području općine za glasovanje na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini (članak 2.13 stavak (1) točka 2));
- c) ne osigura izborni materijal za glasovanje na svim razinama izbora u Bosni i Hercegovini (članak 2.13. stavak (1) točka 4));
- d) ne obavijesti birače o svim informacijama potrebnim za provedbu izbora, sukladno propisima Središnjega izbornog povjerenstva BiH (članak 2.13 stavak (1) točka 5));
- e) nepravilno broji glasačke listiće na biračkim mjestima i u općinskim centrima za brojanje (članak 2.13 stavak (1) točka 7));
- f) imenuje predsjednika i članove biračkih odbora i njihove zamjenike suprotno članku 2.19 stavak (3);
- g) ne ažurira podatke sukladno promjenama broja birača i propisima Središnjega izbornog povjerenstva BiH (članak 3.8 stavak (3) točka b));
- h) ne osigura uvid u izvadak iz Središnjeg biračkog popisa na teritoriju svoje općine (članak 3.8 stavak (3) točka c));
- i) ne osigura podatke za Središnji birački popis koji su utvrđeni propisima Središnjeg izbornog povjerenstva BiH (članak 3.8 stavak (3) točka d));
- j) ne vodi evidenciju zahtjeva i prigovora i ne čuva dokumentaciju (članak 3.8 stavak (4));
- k) odredi biračka mjesta suprotno članku 5.1 stavak (3);
- l) ne osigura izborni materijal za glasovanje (članak 5.3 stavak (3));
- m) neopravdano nije nazočan tijekom cijelog procesa glasovanja (članak 5.5.);
- n) ne odredi dužnosti članovima biračkog odbora (članak 5.6 stavak (2));
- o) zapisnik o radu biračkog odbora ne sadrži podatke propisane ovim Zakonom (članak 5.7);
- p) ne objasni biraču način glasovanja i ne osigura tajnost glasovanja (članak 5.11 stavak (1));
- r) ne utvrdi identitet birača i potpis birača na izvatku iz Središnjeg biračkog popisa sukladno ovome Zakonu (članak 5.13);

- s) ako izda glasački listić ili listiće suprotno poropisima koji reguliraju izdavanje glasačkih listića (članak 5.13);
 - t) pomaže osobi pri glasovanju na način koji nije sukladan ovome Zakonu (članak 5.19 stavak (2));
 - u) su obrasci popunjeni suprotno članku 5.25 i
 - v) podaci objedinjenih zbirnih rezultata glasovanja za općinu nisu sukladni članku 5.27.
- (2) Za povrede iz stavka (1) toč. a), l), m), n), o), p), r), s), t) i u) ovoga članka kaznit će se članovi biračkog odbora novčanom kaznom u iznosu od 300,00 KM do 3.000,00 KM.